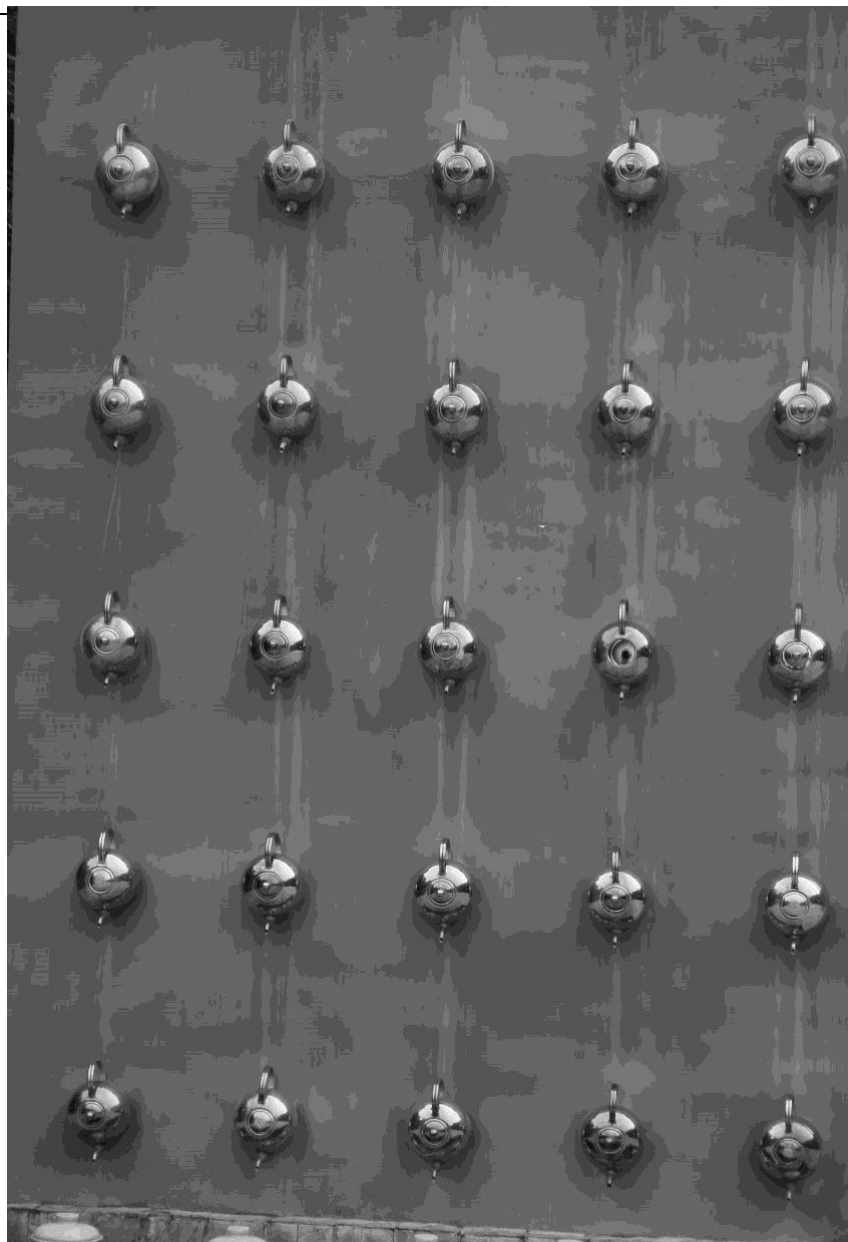

ISSN 2657-3318

MONITOR CHINY-BAŁKANY

MARZEC 2020

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 17+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

MARZEC 2020

4 marca: BMC Truck & Bus podpisał umowę na dostarczenie elektrycznych autobusów w Rumunii. BMC jest wprawdzie rumuńską firmą, niemniej ściśle współpracuje z chińskim ZTE. Przypomnijmy, iż chińska firma – nominalnie zajmująca się telekomunikacją – od 2016 r. weszła również na rynek autobusów elektrycznych, przejmując w tym samym roku Granton Auto. Autobusy z chińskim rodowodem mają być wykorzystane przez komunikację miejską w Suczawie. Wartość kontraktu opiewa na sumę ok. 10 mln EUR, a ostatecznie do Rumunii ma trafić 25 autobusów z napędem elektrycznym. BMC będzie stanowić zatem konkurencję dla polskiego Solarisa, którego autobusy elektryczne w Rumunii są niezwykle popularne.

6 marca: Pandemia koronawirusa negatywnie wpływa na łańcuchy dostaw w Rumunii. Chiny są obecnie siódmym partnerem handlowym Rumunii. Roxana Popescu, dyrektor firmy KeysFin, która opublikowała raport dotyczący aktualnego stanu stosunków gospodarczych pomiędzy Chinami a Rumunią sugeruje, iż w Rumunii zachodzi wyraźna potrzeba dywersyfikacji partnerów biznesowych, bowiem obecnie zbyt wiele firm w swoim łańcuchu dostaw polega wyłącznie na partnerach z ChRL. Wpływ pandemii koronawirusa na rumuńską gospodarkę jest – podobnie jak w innych państwach – na razie trudny do oszacowania (zob.kom.).

9 marca: Republika Serbska wstrzymuje projekty wykonywane przez podmioty z Chin. Milorad Dodik przekazał informację, iż bośniackie władze zdecydowały się na wstrzymanie budowy projektów infrastrukturalnych w tym hydroelektrowni i autostrad z powodu rozprzestrzeniania się koronawirusa w Europie. Chiński serwis informacyjny Xinhua podaje, iż środowisko chińskiego biznesu aktywnie wspiera państwa regionu w tym również BiH. Jedną z dotacji miała stanowić wpłata chińskiego przedsiębiorcy w wysokości 10 tys. EUR na rzecz Uniwersyteckiego Szpitala w Banja Luce oraz Specjalnej Strefy Ekonomicznej Brcko.

12 marca: Power Corporation of China zbuduje elektrociepłownię w Serbii. O realizację projektu

BUŁGARSKI

RZĄD

KRYTYCZNY

WOBEC

DZIAŁAŃ UE

Minister Obrony Narodowej Bułgarii Krasimir Donchev Karakachanov podziękował Turcji i Chinom za wsparcie w walce z koronawirusem. Szef resortu obrony powiedział iż w tym trudnym momencie „jedyną instytucją, która działa na rzecz obywateli w Europie nie jest europejska biurokracja, ale państwo narodowe” podkreślając również, iż „UE konsekwentnie działa na rzecz ich zniszczenia”.

elektrociepłowni Kolubara B władze byłej Jugosławi a teraz Serbii nieskutecznie walczyły od trzech dekad, niemniej ostatnie dziesięciolecie wprowadziło nieco dynamiki w realizację projektu. Początkowo finansowaniem projektu miał zająć się Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBRD), natomiast dokładnie 7 lat temu rozmowy utknęły w martwym punkcie. W projekcie włoskiego Edison Spa, elektrociepłownia znajdująca się 40 km od Belgradu miała mieć moc 750 MW. Obecnie prace nad projektem od przyszłego roku rozpocznie PowerChina, natomiast moc elektrociepłowni zakontraktowana zostanie na 350 MW. Spółka państwowa, Elektroprivreda Srbije (EPS) według zapewnień ministra górnictwa i energetyki Aleksandra Anticia nadal pozostanie wyłącznym właścicielem kompleksu.

13 marca: Czarnogóra zatwierdza kontrakt na budowę elektrociepłowni. W budowę węglowej elektrociepłowni Pljevlja będzie zaangażowane konsorcjum z wiodącą rolą chińskiego Dongfang Electric (DEC). Pozostałe podmioty uczestniczące w konsorcjum to czarnogórski Bemax, BB Solar oraz Permonte. Zwycięska oferta konsorcjum opiewa na sumę 54,4 mln EUR. Projekt ma być zakończony przed upływem 39 miesięcy od momentu podpisania kontraktu.

16 marca: Serbia zawieszona przygotowania do wyborów parlamentarnych. Pierwotnie zaplanowane wybory parlamentarne miały odbyć się 26 kwietnia 2020 r. Pandemia koronawirusa oraz gwałtowny wzrost zakażeń w kraju zmusił władze państwowe do wprowadzenia stanu wyjątkowego, który konstytucyjnie zakazuje przeprowadzania wyborów w takich warunkach. Pierwsze niepotwierdzone pogłoski mówią o przesunięciu terminu wyborów o miesiąc, w zależności od aktualnie panującej sytuacji. Zgodnie z serbską konstytucją, stan wyjątkowy może trwać do 90 dni z możliwością przedłużenia do 180 dni.

17 marca: Aleksandar Vučić wzywa Chiny do pomocy ws. koronawirusa. Serbski prezydent przy tej okazji dosadnie skrytykował Unię Europejską, mówiąc o braku europejskiej solidarności (szerzej: [FocusOSA #143: Działania Chin na Bałkanach 20.03.2020](#)).

17 marca: Macedonia Północna otrzymuje pomoc finansową od Chin. Bezzwrotna dotacja w wysokości 4 mln EUR została przekazana na zakup 104 ambulansów i sprzętu medycznego, który zostanie wykorzystany do walki z koronawirusem. Warto wspomnieć, iż tydzień później Macedonia Północna oficjalnie stała się 30. członkiem NATO.

18 marca: Chiny wsparły Bułgarię akcesoriami medycznymi. Szef bułgarskiego rządu Boyko Borissov podczas rozmowy telefonicznej ze swoim chińskim odpowiednikiem Li Keqiangiem pogratulował Chinom powzięcia efektywnych kroków w celu zwalczania pandemii koronawirusa. Li Keqiang podziękował za bułgarską empatię oraz potwierdził gotowość dalszych dotacji akcesoriów medycznych w skład

których wchodzi maseczki ochronne, rękawice gumowe oraz ochronne gogle. Li Keqiang poradził również, aby Bułgaria złożyła zamówienie na syryjskie respiratory (sic!). W Bułgarii panuje również rozczarowanie działaniami UE ws. przeciwdziałania dalszego rozprzestrzeniania się pandemii koronawirusa (zob. kom.).

19 marca: Albania wdzięczna Chinom za pomoc merytoryczną. Alban Fico – dyrektor Albańskiego Instytutu Zdrowia Publicznego za pośrednictwem wideokonferencji podziękował za merytoryczny wkład ekspertów pochodzących z ChRL w koordynację albańskich działań mających na celu zahamowanie rozprzestrzeniania się koronawirusa. Jak podaje agencja informacyjna Xinhua, albańscy eksperci są również zainteresowani włączeniem tradycyjnej medycyny chińskiej w proces leczenia osób z dodatnim wynikiem testu na obecność wirusa SARS-CoV-2.

19 marca: Chiny zbudują terminal kontenerowy w Chorwacji. Ningbo Zhoushan Port Co. Ltd. Będzie podmiotem wiodącym (70%) w konsorcjum, które zbuduje terminal kontenerowy na rzece Rijeka w Chorwacji. Pozostałe dwie firmy to Tianjin Port Overseas Holding (20%) oraz China Road and Bridge Corporation (10%). Koncesja na użytkowanie portu przez podmioty chińskie wynosi 2 mln EUR w skali roku.

21 marca: chińscy lekarze dotarli do Serbii. Na pokładzie Airbusa A330, który wylądował w Belgradzie znajdowało się sześciu chińskich ekspertów, którzy mają wspomóc serbskie wysiłki w opanowaniu sytuacji związanej z pandemią koronawirusa. Prezydent Aleksandar Vucić podkreślił, iż na pokładzie samolotu znajdują się również respiratory, maski a także odzież ochronna. Vucić podkreślił, iż pomoc płynąca z Chin jest w 100% darmowa. Szerokim echem odbiło się natomiast kontrowersyjne zachowanie serbskiego prezydenta, który zaraz po przylocie samolotu ucałował flagi Serbii oraz ChRL.

21 marca: Grecja otrzymuje pomoc z Chin. Na pokładzie samolotu Air China CA863 znajdowało się 550 tys. maseczek medycznych i operacyjnych a także kombinezony ochronne, rękawiczki i inne, przydatne przy zwalczaniu pandemii koronawirusa przedmioty o łącznej wadze ok. 10 ton. Transport akcesoriów medycznych przybył do Grecji na wyraźną prośbę greckiego rządu. Pięć dni później, 26 marca grecki rząd wystosował oficjalne podziękowania .

23 marca: Chiny prowadzą szkolenia online w formacie miast partnerskich z Rumunią. Lekarze i personel w mieście Yancheng (prow. Jiangsu) przeprowadzili szkolenie online z zakresu wiedzy o przeciwdziałaniu i ochrony przeciwko SARS-CoV-2. Odbiorcą szkoleń był personel medyczny z miasta partnerskiego Deva w okręgu Hunedoara.

25 marca: Czarnogóra przygotowuje się do kolejnej fazy budowy „kontrowersyjnej” autostrady. Ostatnie doniesienia medialne dotyczące autostrady Bar-Boljare, która w przyszłości ma połączyć wybrzeże Morza Adriatyckiego z Belgradem sugerują, iż projekt wykonywany przez China Road and Bridge Corporation (CRBC) może niebawem wejść w drugą fazę. Całkowity koszt projektu w jego początkowej fazie został oszacowany na 1,3 mld EUR, natomiast Międzynarodowy Fundusz Walutowy szacuje wartość drugiego etapu na 300 mln EUR. Przy tej okazji ponownie pojawiły się głosy, iż inwestycja w 85% kredytowana ze środków chińskiego Exim Banku wprowadziła Czarnogórę w „pułapkę kredytową”, której spłata może zdecydowanie przekroczyć możliwości stosunkowo małego europejskiego państwa.

25 marca: Albania prosi Chiny o wsparcie lekarzy. Wiceminister resortu zdrowia w Albanii Mira Rakacolli wystosowała oficjalną prośbę do chińskiego rządu o przysłanie ekspertów i lekarzy z doświadczeniem w zwalczaniu choroby Covid-19 wywołanej koronawirusem.

30 marca: Wsparcie z ChRL dotarło do Zagrzebia. Akcesoria medyczne pochodzące z Chin o łącznej masie 12,5 tony dotarły do Chorwacji. Chiński ambasador Xu Erwen podkreślił, iż ChRL jest gotowa podzielić się swoimi doświadczeniami na temat zapobiegania i leczenia choroby Covid-19 wywołanej koronawirusem.

KOMENTARZ

Pandemia koronawirusa negatywnie wpływa na łańcuchy dostaw w Rumunii. Chiny są obecnie siódmym partnerem handlowym Rumunii. Brak części składowych pojazdów osobowych importowanych z Chin zatrzymał m.in. fabryki Dacii. Roxana Popescu, dyrektor firmy KeysFin, która opublikowała raport dotyczący aktualnego stanu stosunków gospodarczych pomiędzy Chinami a Rumunią sugeruje, iż w Rumunii zachodzi wyraźna potrzeba dywersyfikacji partnerów biznesowych, bowiem obecnie zbyt wiele firm w swoim łańcuchu dostaw polega wyłącznie na partnerach z ChRL.

Ponadto obecna sytuacja obnażyła również wszystkie słabości rumuńskiego systemu opieki zdrowotnej. Zaledwie po 12 dniach od objęcia stanowiska ministra zdrowia przez Victora Costache, zrezygnował on z pełnienia obowiązków szefa tego resortu. Decyzja Costache została podana opinii publicznej kilka godzin po deklaracji, iż wszyscy mieszkańcy Bukaresztu (ok. 2 mln osób) zostaną poddani testowi na obecność koronawirusa. Warto w tym miejscu nadmienić, iż na przestrzeni ostatniego miesiąca w skali całego kraju wykonano jedynie 16 tys. testów tego typu. Ta sytuacja

powiązana jest z brakiem profesjonalnego sprzętu, który zmusza personel medyczny do improwizowania nadzoru medycznego m.in. w maseczkach z papieru toaletowego czy kombinezonach ochronnych ze worków na śmieci. Według Eurostatu, Rumunia od lat jest na ostatnim miejscu w rankingu systemu zdrowotnego spośród wszystkich państw Unii Europejskiej. Według raportu, wydatki rumuńskiego rządu na jednego mieszkańca oscylują w granicach 400 EUR w skali roku. Dla porównania, państwa z najlepiej rozwiniętą opieką zdrowotną (m.in. Szwecja, Dania) rocznie przeznaczają na ten cel ok. 5 tys. EUR.

Należy się zatem spodziewać, iż po opanowaniu kryzysowej sytuacji personalnej w rumuńskim ministerstwie zdrowia, Chiny wraz z darmową ofertą maseczek i innych akcesoriów ochronnych wyjdą z ofertą sprzedaży profesjonalnego sprzętu medycznego w Rumunii, podobnie jak uczyniono to w innych państwach. Państwo aspirujące do roli globalnego lidera będzie naturalnie dążyć do wznowienia eksportu wysokoprzetworzonej elektroniki, który stanowi znaczny wkład w PKB kraju. Pomijając humanitarny aspekt chińskiej pomocy w regionie Europy Południowej i Wschodniej, niesie ona za sobą również wymiar polityczny i ideologiczny. W obecnej kryzysowej sytuacji Niemiec, Francji, Hiszpanii czy Stanów Zjednoczonych to właśnie Chiny po opanowaniu pierwszej fali zakażeń koronawirusem jawią się jako „strategiczny” sojusznik w walce z wirusem. Sytuacja ta będzie również sprzyjać szerzeniu chińskiej ideologii w państwach europejskich. W Grecji, transport akcesoriów medycznych został opatrzony grafiką „*China AID – For Shared Future*” (zob. zdjęcie), który promuje narrację aktualnego szefa KPCh Xi Jinpinga „Wspólnej przyszłości dla ludzkości [chin. *Renlei minyun gongtongti* - 人类命运共同体]”.

Bułgarskie władze – podobnie jak Serbia – uderzają w zdolność UE do koordynowania pomocy w obliczu poważnego kryzysu. Minister Obrony Narodowej Bułgarii Krasimir Donchev Karakachanov podziękował Turcji i Chinom za wsparcie w walce z koronawirusem. Szef resortu obrony powiedział, iż w tym trudnym momencie „jedyną instytucją, która działa na rzecz obywateli w Europie nie jest europejska biurokracja, ale państwo narodowe” podkreślając tym samym, iż „UE konsekwentnie działa na rzecz ich zniszczenia”.

Chociaż w obliczu gwałtownie rozwijającej się pandemii koronawirusa na Starym Kontynencie, bułgarski zakup 50 tys. masek i uniformów ochronnych oraz 100 tys. gogli należy traktować jako kroplę w morzu potrzeb tamtejszego systemu ochrony zdrowia, to bułgarskie władze wysyłają jasny sygnał o rozczarowaniu koordynacją działań przez UE. Bułgarski rząd w obliczu paraliżu UE zdecydował się na zakup 1.1 mln maseczek ochronnych oraz 50 respiratorów z ChRL i przeznaczy na ten cel ok. 3 mln EUR. Ministerstwo zdrowia oczekuje, iż kontrakt na niniejszy zakup zostanie podpisany w ciągu kilku najbliższych dni. Bułgaria otrzymała również pomoc z Wietnamu i Indii, które także zostały dotknięte pandemią. Karakachanov wielokrotnie

przy tej okazji podkreślał, iż Bułgaria – w ramach działań UE – do 21 marca nie otrzymała ani jednej maseczki ochronnej.

Wydaje się zatem, iż będziemy mieć do czynienia z nasilającym się trendem krytykowania działań UE, w szczególności przez państwa Półwyspu Bałkańskiego. Działania te mają za zadanie zwrócić większą uwagę Wspólnoty na losy Europy Południowej i Wschodniej.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

